

DE OPZET VAN HET WvA-SYSTEEM EN HET DOEL DAT DIT KAN DIENEN

Paula Schreurs

Inleiding

Temidden van de vele astrologische groeperingen in ons land staat de WvA sinds jaar en dag bekend als een groep met een heel eigen visie en methode. Dit blijkt vooral uit een afwijkende opzet van de horoscoopfiguur en een eigenzinnige aanpak van de duiding.

De WvA gaat hiermee voorbij aan de gangbare traditionele werkwijze en kiest voor een eigen astrologische koers. Met deze eigen koers heeft de WvA aan de ontwikkeling van de astrologie een eigentijdse bijdrage willen leveren.

In de jaren waarin deze opzet tot stand kwam, werd regelmatig aandacht besteed aan het hoe en waarom van deze benadering. Veel daarvan kan nog in oude artikelen en cursusteksten worden teruggevonden (zie in de literatuurlijst 2, 9, 10, 15). De levende presentatie ervan ligt echter al geruime tijd achter ons en donateurs van na 1990 kennen deze presentaties alleen uit de verhalen die er eventueel nog over worden verteld. Het is dan ook begrijpelijk dat de inzichtelijke kijk op het systeem en haar achterliggende visie niet meer zo voorop staan als in de jaren waarin deze werden ontworpen.

Ondertussen zijn er in de laatste decennia ook elders nieuwe astrologische stromingen tot ontwikkeling gekomen. Net als de WvA hebben deze vaak een spirituele achtergrond en grote groepen mensen voelen zich erdoor aangetrokken. In de WvA zien we dan ook regelmatig duidingselementen van andere richtingen in de interpretaties tevoorschijn komen. Naarmate onze inzichtelijke kennis omtrent de visie van de WvA wat naar de achtergrond raakt, verzwakt echter ook ons vermogen om deze elementen te kunnen wegen. Want elementen en argumenten die van elders stammen kunnen in bepaalde gevallen de duiding wel verrijken, maar verzwakken deze juist wanneer ze vreemd zijn aan het coherente, organische verband van de methode zelf. Daarom wil ik proberen om, aanvullend op hetgeen er al eerder over werd geschreven (2, 9, 10, 11, 15), het specifieke karakter van deze methode nog eens in beeld te brengen, zodat de beoefenaars ervan de aanpak van hun werk daaraan kunnen toetsen.

Herinneringen

Hiervoor wil ik dan teruggaan naar mijn herinneringen uit de zeventiger en tachtiger jaren van de vorige eeuw, toen ik zelf met mijn astrologiestudie begon. In die tijd lag de bestuurlijk-inhoudelijke leiding van de WvA in handen van Hans Cosman en Jan Bakker. Beiden waren leerlingen geweest van Th.J.J. Ram en werkten nauw met elkaar samen. In meerdere geschriften beschreven zij de opzet van de methode en bij verschillende gelegenheden lichtten zij de geesteswetenschappelijke kant ervan toe (1, 9, 11, 24).

Bij mijn weten is dat wat minder het geval geweest voor de zelfontwikkeling die doorgaans als richtinggevend achter de WvA-duidingen wordt gedacht. Echter, alles wat ik daarvan weet, heb ik indertijd slechts bij toeval van deze leraren kunnen opvangen. Helaas heb ik er later ook geen navraag meer over kunnen doen. Daarmee is datgene wat ik hier wil schetsen slechts een samenvatting van *mijn begripsvorming* over de fragmentarische gegevens die mij toen ter ore zijn gekomen. Deze samenvatting kan dus niet gelden als een inhoudelijke kennisoverdracht van mijn leraren naar de donateurs van nu.

Uiteraard kan er ook geen sprake zijn van volledigheid. Het betreft alleen mijn begripsvorming ervan.

Dat alles neemt niet weg dat het navolgende het kernpunt is geworden van mijn visie op horoscopie en op de mogelijkheden die daarin voor menselijke ontwikkeling besloten liggen.

Hoe het begon

In de periode voor en na de Tweede Wereldoorlog had zich rond de astroloog Th.J.J. Ram een aantal eminente astrologen verzameld. Deze kring van voormannen vormden een intensief werk- en studieverband, dat zich onder leiding van de heer Ram tot doel had gesteld de astrologie inzetbaar te maken voor maatschappelijke, persoonlijke en innerlijke ontwikkeling. Naast de inzichtelijke bijdrage die deze vernieuwing bood, leverde deze ook een overdraagbare methodiek op. Tijdens openbare bijeenkomsten werden het hoe en waarom ervan stap voor stap gedemonstreerd, inhoudelijk toegelicht en met enthousiasme verdedigd. Mede door de enorme inzet van kwaliteit en overtuigingskracht kon deze benadering voor een grote groep mensen een belangrijke bron van inspiratie worden.

Ramschool

Deze stroming, die ook wel de Ramschool wordt genoemd, was (en is) uniek in de wereld en zette gedurende meerdere decennia de toon in astrologisch Nederland. Voor de Tweede Wereldoorlog golden met name A.E. Thierens, L. Knecht en de reeds genoemde heer Ram als de belangrijkste initiators hiervan. Gedrieën waren zij geïnspireerd door de theosofie. In de naoorlogse jaren droegen naast Th.J.J. Ram en I. de Beer vooral ook Hans Cosman en Jan Bakker deze lijn verder uit. Hoewel beide laatsten broeders in het vak waren, hadden zij ten aanzien van het “waarom” van deze methode echter ieder een eigen benadering. Dit verschil prikkelde hun toehoorders en bood hun, naast raadselen, ook ruimte om zelf een eigen mening te vormen.

Na het overlijden van Hans Cosman in 1981 zette Jan Bakker, als “laatste der Mohikanen”, dit werk in de tachtiger en negentiger jaren onvermoeibaar voort. Net als de heer Ram bezat ook hij veel kennis van de theosofie. Vanuit deze achtergrond legde hij voor de donateurs van mijn lichte dan ook een theosofische basis voor de visie van de WvA (1). Maar omdat hij als enige van de groep leerlingen rond de heer Ram was overgebleven, raakte met de lessen van Jan Bakker de andere benaderingen, waaronder die van Hans Cosman, wat op de achtergrond. In diens woorden had ik indertijd echter, naast de methodisch-technische argumenten, ook een verscholen mysterie horen doorklinken.

Eigen evidentie

Want tijdens de lessen van Hans en Jan ving ik soms opmerkingen op, waarin essenties te beluisteren vielen die een eigen evidentie in zich droegen. Deze opmerkingen waren nogal cryptisch en abstract van aard. Zij stamden echter uit een begrippenkader dat eigen was aan de astrologie en zodoende vrij stond van een tweede flankerende leer. Zij wortelden in het kosmische gegeven zelf. Daarmee waren ze waarde vrij en niet-ethisch (2, 11).

Echter, toen Hans overleed was ik zelf nog maar een prille leerling en over zijn mysterieuze opmerkingen heb ik dan ook geen navraag meer kunnen doen. Wanneer het dan in dit artikel gaat over de methode van de Ramschool en het doel waarop deze is afgestemd, wil ik zeker ook trachten de lijn van Hans Cosman hierin mee te nemen, zodat ook deze, samen met de vaak aangehaalde theosofische benadering, gekend kan blijven.

Een poging tot integratie

Wanneer we dus over een wat breder front iets willen proberen van de motieven die onder de specifieke werkwijze van de WvA-methode liggen, dan gaan we een poging wagen om de menselijke ontwikkeling, zoals die in de dieptepsychologie wordt gezien, alsmede de visie die door de theosofie wordt aangereikt, samen te brengen met de technisch-inhoudelijke argumenten die voor de horoscoopopzet gelden en deze drie zodanig onder één noemer te brengen, dat die kan gaan dienen als een instrument voor groei van de zich ontwikkelende mens van onze tijd.

Een bijkomend voordeel van deze poging is ook wel, dat de WvA-astrologen onder ons zich nog eens het specifieke van hun werkaanpak kunnen realiseren en deze kunnen verwoorden naar vakgenoten buiten de eigen kring. Vanuit een brede voorbereidende oriëntatie wil ik in dit artikel dan ook de klim gaan wagen naar enkele bijzondere hoogtepunten van deze benadering en deze plaatsen binnen het kader van de Ramschool, zoals ik die heb leren begrijpen.

Wat laat een horoscoopfiguur zien?

De horoscoopfiguur bestaat uit een tekening in een plat vlak. Deze tweedimensionale figuur is een geprojecteerde weergave van een ruimtelijke, driedimensionale situatie. Met de projectie valt er dus één dimensie weg. Door het uitvallen van deze dimensie kan de afbeelding maar een deel van de totaal aanwezige informatie tonen. Een ander deel gaat verloren.

Welk deel dat is, hangt af van de hoek van waaruit we naar dat totaal kijken. Want, staande in een bepaald punt, hebben we een zeker zicht op het veld om ons heen. Vanuit een ander punt dat ietsje verderop ligt, krijgen we nieuwe feiten in beeld, terwijl eerdere feiten daar juist uit ons blikveld verdwijnen. Ons zicht verandert dus wanneer we vanuit een ander punt naar datzelfde veld kijken. Hieruit blijkt dat we samen met de keuze voor een punt van waarneming, ook een standpunt voor onze beschouwingen hebben ingenomen. Deze keuze is onvermijdelijk. Bij iedere gelegenheid waarin we door projectie iets in beeld willen brengen, moeten we zo'n uitgangskeuze maken.

Ook in ons persoonlijk leven kijken we vanuit ons eigen standpunt naar de wereld om ons heen. Van daaruit zien we dan bepaalde dingen gebeuren, terwijl andere feiten aan onze aandacht ontsnappen. Vaak nemen we dan aan dat onze waarneming dezelfde zal zijn als die van onze buurman en dat onze beleving ongeveer met de zijne overeen zal komen. Maar bij navraag blijkt dan vaak dat dit niet helemaal het geval is.

Keuze

De voormannen van de WvA hebben zich de noodzaak van die keuze gerealiseerd en hier bewust gebruik van willen maken. Zo ontwikkelden zij eerst de criteria voor een individuele astrologische dienstverlening (2, 9, 10) en ontwierpen op grond daarvan een projectieprocedure, waarin de horoscoopfactoren in geïndividualiseerde vorm op het vlak van tekening worden overgebracht. Zij realiseerden daarmee een horoscoopfiguur, waarin vanuit de kosmische situatie het meest individuele aanzicht van de geborene tevoorschijn kon komen en die zo voldeed aan het doel dat zij wilden dienen. Vervolgens werkten ze in de duiding dit individuele aanzicht consequent verder uit.

Een WvA-horoscoop toont dus niet de werkelijkheid als geheel, want die kunnen we - op welk standpunt we ook staan en hoe we onze projectie ook inrichten - niet volledig weergeven.

Een WvA-horoscoop toont wel een specifiek aanzicht van het kosmische verband op het moment van geboorte, en plaatst de duiding in ditzelfde perspectief.

Wat is werkelijkheid?

Op het punt van deze keuze en in het besef van ons partiële kennen, komt dan wel de vraag op of die volle werkelijkheid voor ons eigenlijk wel kenbaar is.

Astrologen (en alle andere wetenschappers) trachten zich, ieder op hun eigen manier, een beeld van de werkelijkheid te vormen. Ze komen dan op heel verschillende opvattingen uit. Zelfs de meest simpele waarneming van een concreet voorval blijkt in de ene mens tot een ander beeld te leiden dan in de andere.

Wat bedoelen we dan met werkelijkheid? Wat speelt er allemaal mee wanneer we proberen ons daarvan een beeld te vormen?

Bedoelen we met werkelijkheid alleen de fysieke natuur, of betrekken we daarin ook het krachtenveld en de acties van de levende wezens die zich in die natuur ophouden? Hun acties hebben immers invloed op die fysieke natuur.

En hoe ga je dan om met de verschillende wetten die op die onderscheiden gebieden gelden? Zijn die onderling te combineren en hoe werken die dan op elkaar in?

Waarneming

Waar onderzoekers steeds voor deze vragen worden gesteld, lopen de opvattingen over wat werkelijkheid is behoorlijk uiteen. Volkeren in het Westen beleven deze anders dan in het Oosten. Natuurvolkeren beleven deze anders dan de mensen in geciviliseerde gebieden, en ook weer anders dan de mensen in de grijze oudheid.

In deze onderscheiden meningen stelt de huidige rationele wetenschap zich best wel superieur op. Toch heeft de kwantummechanica inmiddels ook in dié kringen kunnen aantonen, dat iedere waarneming gerelateerd is aan de waarnemer en dat geen enkele waarneming aanspraak kan maken op een waarde vrije weergave van de objectiviteit (3).

La Mama

Vroeger, voordat we naar de objectiviteit om ons heen gingen kijken en ons daarover iets afvroegen, leefden we in eenheid ermee. We maakten daarin geen onderscheid tussen onszelf en de dingen om ons heen. Het afstandelijk denken was niet actief. De *relatie* met de werkelijkheid des te meer.

Deze verhouding tot de werkelijkheid vinden we bij verschillende volkeren, zoals de Indianen, Eskimo's en Zigeuners, terug. Het is bekend dat de mensen van deze volken middels een helder wetend contact over langere afstanden met elkaar in verbinding kunnen staan. In de jaren zestig van de vorige eeuw bezong Charles Aznavour, naar aanleiding van een collectieve zigeunertrek die zich in Europa voordeed, dit telepathisch contact. Van heinde en verre kwamen de rondtrekkende groepen (toen nog zonder mobiele telefoons) naar een plaats ergens in Oost-Europa om afscheid te nemen van hun oude, stervende stammoeder. Deze collectieve migratie maakte indertijd alom grote indruk, hetgeen Aznavour bracht tot het schrijven van zijn chanson "La Mama".

De onderlinge verbondenheid die uit zo'n collectieve migratie spreekt, is een deel van de werkelijkheidservaring van dit volk; ze zijn vertrouwd met de verbinding en werken ermee. Daaraan loopt ook hun instelling ten aanzien van dit soort informatiekanaalen parallel. Ze vragen zich niet af of hun ervaring wel klopt. Ze nemen geen distantie in ten opzichte van de signalen die ze ontvangen: dit is *hun* werkelijkheid en deze functioneert in hen effectief.

Bewijsvoering

De werkelijkheidsopvatting van de huidige wetenschap en de westerse mens is beduidend anders. Door hem wordt alleen datgene als werkelijk aangenomen wat hij in de concrete stof kan zien, of wat hij via een registratie buiten zichzelf kan aantonen. Ook geldt voor hem alleen iets als werkelijk wanneer een andere waarnemer of een geschikt instrument het fenomeen kan registreren.

Helderziende of anderszins telepathische momenten bij een heel volk zijn echter niet

herhaalbaar. Ze zijn ook niet in een proefopstelling te organiseren, want een proef is een nabootsing en geen werkelijkheid. Eerder roept een proefopstelling afstand tot die werkelijkheid op. Hierdoor dreigt het werkzame telepathische systeem buiten werking gesteld te worden in plaats van dat het zich kan tonen. Zo zien we dat deze fenomenen meestal aan de rationele bewijsvoering ontsnappen. Dit hoeft echter niet te betekenen dat ze dan ook minder werkelijk zouden zijn.

Sturing door verklarende kaders

Ook binnen het veld van de erkende wetenschap ligt niet alles even duidelijk vast. De verklarende kaders waarbinnen de verschijnselen geplaatst worden variëren zelfs al per discipline. Deze werken dan ook vaak langs elkaar heen. Zo zal een allopathisch georiënteerde arts bepaalde ziektesymptomen anders willen interpreteren dan een arts met een meer holistische benadering. En deze zal ook weer anders denken en kijken dan een psycholoog, of pedagoog. Ook de adviezen van ieder van deze therapeuten zullen zich op een ander aspect van de patiënt richten. Zo zal een medicus die geen waarde hecht aan het verband tussen psyché en lichaam, een rugpijnklacht anders willen zien dan een arts of fysiotherapeut die daar wel rekening mee houdt. Zelfs zullen de afzonderlijke therapieën ieder ook een eigen resultaat opleveren, zodat de betreffende therapeut zijn eigen opvattingen daarin bevestigd zal zien.

Hiermee moge duidelijk zijn, dat het vooraf ingenomen standpunt bepalend is voor de waarnemingen die worden gedaan en ten slotte sturend doorwerkt tot in de eindconclusies toe. De begrippen werkelijkheid en waarheid zijn dus betrekkelijk. Dit geldt ook voor het gegeven dat in een horoscoopfiguur te lezen is.

Denken en Ik-vorming

Onze waarneming van de werkelijkheid kent dus verschillende invalshoeken. In dit verband zien we in de loop van de geschiedenis dat het menselijk denken een aantal stadia doormaakt en dat het algemeen geaccepteerde wereldbeeld daarin mee verandert. Deze verschillende vormen van denken werden al eerder in WvA-verband beschreven (4). Ook zien we deze stadia terug in de ontwikkelingsfasen van het enkele individu, als gerelateerd aan de Ik-vorming. Ook hiervan werd in meerdere WvA-lezingen en -cursussen gewag gemaakt. Daar het Ik centraal staat in de benadering van de WvA, is een goed begrip omtrent de functie ervan wel van belang voor het beantwoorden van de vraag die we in de titel van dit artikel hebben gesteld (5, 23).

Van kind naar volwassene

We kunnen de wijze waarop het Ik uitkristalliseert aflezen aan de opeenvolgende ontwikkelingsfasen van kind naar volwassene. Jan Bakker gaf hierbij altijd het voorbeeld van een peuter die zich aan een tafel stoot en daarbij de schuld geeft aan die tafel: "Stoute tafel!" zegt het, alsof de tafel de botsing zou hebben veroorzaakt. In deze interpretatie heeft niet alleen het kind maar ook de tafel bepaalde intenties, namelijk om het kind opzettelijk pijn te doen.

Zo leeft het kind in een omgeving die zelf ook leeft. Daarmee staat het in open verbinding met alles om hem heen. Deze eenheid wordt opgebroken wanneer het kind zichzelf gaat zien als iets apart, als iets dat zich van die omgeving kan onderscheiden. Het gaat "Ik" zeggen. Dit is een belangrijk moment. Het kind wordt wakker op zichzelf en ziet zichzelf niet meer in de wereld, maar tegenover die wereld geplaatst. Alles om hem heen wordt een niet-Ik, een fenomeen buiten hem.

Vanuit zijn ontluikend Ik-besef ervaart hij vanaf dat moment zichzelf als het centrum van zijn eigen universumpje van waaruit hij nu de omgeving gericht gaat bekijken.

Op dat moment ontwaakt ook het causale denken. Het kind wordt niet alleen wakker op zichzelf, maar ook op zijn mogelijkheden om de buitenwereld te beïnvloeden en in te richten naar zijn eigen wensen. In deze wisselwerking met de buitenwereld doet het kind ervaring op. Zo bouwt het, als het eenmaal volwassen is geworden, een eigen omgeving op, van een gezin, een vriendenkring, werk, tot in een

groter verband ook een maatschappij om zelf in te kunnen leven.

Verlichting en Ik-emancipatie

Dit objectiverende, causale denken dat aan het spanningsveld tussen Ik en niet-Ik ten grondslag ligt, deed zijn intrede in de periode van de Verlichting. Sindsdien heeft het een hoge vlucht genomen. Vooral op natuurkundig en medisch-technisch gebied heeft dit ons veel gebracht. Met de vondsten die zo werden gedaan veranderde ook ons wereldbeeld en daarmee onze opvattingen over de werkelijkheid.

Maar dat was niet het enige. Want op grond van dit procesmatige denken vormden we onze eigen mening en gingen we ertoe over om eigen keuzes te maken. Daarmee namen we ons leven in eigen beheer. Dit is belangrijk, want met deze denkwijze plaatsen wij onszelf, net als de peuter die Ik gaat zeggen, in het middelpunt van onze eigen wereld.

Dit self-centered Ik, dat vanaf nu als toetssteen gaat fungeren, moet dan ook, ondanks de nadelen die het met zich meebrengt, worden gezien als een grootse ontwikkeling. Het heeft onze persoon geëmancipeerd, waarmee zelfbestuur en maatschappelijke democratisering voor ons mogelijk zijn geworden.

Eenheid van gedachte als Ik-kwaliteit

En er is nog meer: naast deze Ik-instelling heeft het rationele denken ook iets in ons gevormd wat ik “denkdiscipline” en “denkhygiëne” zou willen noemen.

We hebben geleerd dat “appels en peren” niet bij elkaar kunnen worden opgeteld. Dit inzicht behoedt ons ervoor om halverwege een redenering naar een ander uitgangspunt over te stappen. Want door te “draaien” laten we het punt van terugkoppeling, de toetssteen, los. Daarmee verliezen we de mogelijkheid om conclusies te kunnen trekken. We kunnen dan wel een aantal gegevens hebben verkregen, maar als die vanuit meerdere gezichtshoeken zijn verzameld, dan hebben we “appels en peren” bij elkaar gebracht, waardoor we met het geheel toch niets meer kunnen aanvangen.

Vanuit de denkdiscipline van de Verlichting heeft zich dan ook niet alleen vakkennis kunnen ontwikkelen, maar zijn er ook innerlijke kwaliteiten gevormd, zoals een zintuig voor logica en waarheidsvinding. Ook in ons zijn er dus zintuigen tot ontwikkeling gebracht. Deze opbrengst is niet gering.

Winst en Verlies

Ik noem dit met opzet zo, omdat het causale, rationele denken ook wel wordt gezien als een verliespost voor ons universele besef van eenheid. En vanuit een bepaald punt gezien is dat ook zo. Maar in de omzetting naar het rationele denken wordt in plaats van het universele besef van eenheid, een nieuwe eenheid ingesteld, namelijk die op individueel niveau. Deze Ik-instelling is kenmerkend voor de mensen van onze tijd.

En waar wij door onze levensverrichtingen bovendien grote invloed hebben op elkaar, de natuur en de ontwikkeling van de wereld, kan onze inbreng alleen maar ten positieve werken wanneer wij aanspreekbaar zijn op onze keuzes en handelingen. Hiervoor is een wakker aanspreekpunt, een Ik-besef nodig.

En inderdaad, onze hele westerse wereld gonst van de gespreksgroepen, overlegorganen, hoorzittingen en pogingen om de democratie wereldwijd te laten functioneren. Naast de wetenschappelijke winst die de Verlichting ons bracht, is deze menselijke winst in onze tijd ook niet meer weg te denken.

Menswetenschappen, theosofie en WvA

In het causale denken stelt de mens dus zijn eigen waarnemingen centraal. Hij hanteert hierbij zijn eigen referentiekader als werkelijkheidsopvatting. Binnen dat kader krijgen voor hem de dingen die hij ziet gebeuren betekenis.

Het Ik-georiënteerde, subjectieve karakter van deze wetenschappelijke opstelling, brengt natuurlijk met zich mee dat dit referentiekader regelmatig zal moeten worden bijgesteld. En zo wordt overal waar een wakker Ik-besef functioneert, verder gewerkt aan objectivering. Dit gebeurt ook op individueel niveau. Ieder van ons is immers een subjectief wezen en plaatst de gebeurtenissen binnen zijn of haar eigen denkraam. Het is dan ook niet te verwonderen dat in het kielzog van de natuurwetenschappen, ook de mens zelf en de wijze waarop hij met zijn denkraam omgaat onderwerp van studie zijn geworden. Aan het eind van de negentiende eeuw werden hierin twee stromen belangrijk. Vanuit de universitaire hoek kwam de dieptepsychologie op, gevolgd door andere menswetenschappen, terwijl door de Theosofische Vereniging de theosofie in het Westen werd geïntroduceerd. Ieder van deze stromen had een baanbrekende invloed op het denken over de menselijke natuur en de onderscheiden levensgebieden waarop het "Ik" zijn invloed uitoefent.

Tegenhangers

Deze beide richtingen, de psychologie en de theosofie, zijn in een bepaald opzicht elkaars tegenhangers. Want waar de psychologie zich vanuit de subjectieve waarneming en geconstateerde vormen van psychisch disfunctioneren ontwikkelde, daar biedt de theosofische leer een objectief kader met een welhaast wetenschappelijk karakter. Naast de leer omtrent de hogere gebieden en de bezielende leiding die daarvan uitgaat, worden hierin immers ook de wetmatigheden behandeld waaraan de ontwikkeling van die gebieden onderhevig is. Eigenlijk voorzag de theosofie in een door velen gevoelde behoefte aan objectivering van de traditionele kerkelijke leer.

Theosofie werd daarom ook wel beschouwd als een soort natuurkunde van de hogere gebieden.

Vooraf in kringen van wetenschappelijk ingestelde mensen, of van diegenen die hechtten aan kennisname zonder Ik-verlies (lees: zonder uitlevering aan een geloof), vond de theosofie dan ook grote ingang.

Op grond van deze beide kennisgebieden, de dieptepsychologie en de theosofie, ontwikkelden de voormannen van de WvA een astrologische benadering die op deze twee kennisgebieden was afgestemd. Binnen de astrologische wereld waren zij in dat opzicht pioniers.

Astrologie temidden van andere wetenschappen

Daarbij moet worden opgemerkt dat astrologie als wetenschap temidden van andere wetenschappen een heel eigen plaats inneemt. Zij stoelt niet op het eenheidsdenken, waarin de mens in een levend verband met de kosmos verkeert. Astrologie werkt integendeel vanuit een lokale plaats en tijd en produceert een horoscoopfiguur waarin alleen het heersende energetisch veld van dat ene puntmoment wordt beschouwd.

Net als de rationele wetenschap werkt astrologie dus met de aanname van een gesepareerd individu. Toch is astrologie ook niet bij de rationele wetenschappen in te delen. Een geboortegegeven is immers uniek; het komt slechts eenmaal voor. Daarmee is het niet herhaalbaar, zodat horoscopische bevindingen aan een bewijsvoering volgens de wet van de grote aantallen ontsnappen. Astrologie functioneert dus niet binnen dat rationele denkkader; het zal daar ook geen erkenning kunnen krijgen. Het ene past niet op het andere.

Ten slotte wijkt de werkwijze van de astrologie ook af van die van de theosofie. Ook hier berust het verschil op de beperking van het gevondene tot deze ene geborene en is generalisering ervan, in de zin van een wetmatig vastleggen, niet mogelijk.

Complementair

Als het denken van de astroloog dan niet is ingericht op de werkmodellen van die andere denkrichtingen, hoe werkt astrologie dan wel?

Ten eerste: vanuit de theosofische benadering gaan we in de WvA-astrologie uit van een Ik en een niet-Ik. We stellen daarbij dat het Ik weliswaar onderscheiden is van het niet-Ik, maar

dat het daaraan ook complementair is: deze omgeving, dit niet-Ik, doet zich alleen voor tegenover dit specifieke Ik. In zijn separatie roept het Ik zijn omgeving, als zelfgeschapen tegenspeler, om zich heen op.

In deze visie is het Ik dus geen geïsoleerd gegeven, dat zich in een omgeving beweegt die daar los van staat. Per moment en plaats van waarneming verschijnen beide als een voorwaardelijk verbonden koppel. Daarmee heeft het ene, het Ik, net zo'n individueel karakter als het andere, de omgeving, het niet- Ik.

En ten tweede: hoewel de astrologie, net als de moderne wetenschap, het Ik centraal stelt, geldt het Ik hier niet als toetssteen voor waarheidsvinding. In het astrologisch denken geeft de gezamenlijkheid van Ik en niet-Ik de werkelijkheid weer, ook al kan die alleen maar gelden als de werkelijkheid van dit ene puntmoment.

Het Ik en zijn bijbehorende omgeving vormen dus samen een eenheid, echter zonder met elkaar in symbiose te verkeren. Hun verhouding is die van twee tegenspelers die op elkaar aangrijpen en elkaar ontwikkelen.

Geen vervreemding

Astrologie ziet het individu dus niet afgescheiden van zijn omstandigheden. De wereld wordt niet opgesplitst in een oorzaak en een gevolg. Het Ik en zijn omgeving worden samen zichtbaar. Hun gezamenlijke wisselwerking is de toestand in de kosmos van dat moment en op die plaats. Daarmee roept astrologie niet het vervreemdende effect op dat het causale denken wel doet. In de visie van de WvA vertoont de totale kosmische situatie zich in twee aanzichten; deze grijpen op elkaar aan en verwickelen zich in elkaar in de zin van inwikkelen en loswikkelen.

Astrologie leert dus over een algemene universele samenhang die per individu wordt verbijzonderd. Van deze verbijzondering geeft de horoscoopfiguur een zekere voorstelling.

Grotere potentie

Astrologie werkt dus vanuit een eigen werkelijkheidsopvatting. Ten opzichte van andere denkmodellen brengt deze een zekere meerwaarde met zich mee. Want naast een nieuwe vorm van kennen, behelst deze ook een grotere potentie.

Reguliere kennisgebieden houden zich bezig met deelgebieden: een jurist kan ons helpen bij juridische zaken, een medicus bij gezondheidsproblemen en een loodgieter bij het repareren van ons dak, enzovoort. Alleen weet niemand of we de rechtszaak zullen winnen, onze gezondheid zich zal herstellen en of het daklek ook afdoende gedicht zal worden. Uiteraard is dat afhankelijk van de vorderingen en vaardigheden die op dat specifieke kennisgebied zijn ontwikkeld, maar daarnaast ook van factoren die wij niet kennen, of niet hebben voorzien. Echter, de astroloog heeft in beginsel die mogelijkheid wel.

Daarmee wil ik niet zeggen dat wij steeds in staat zijn om dit ook waar te maken; we slaan immers vaak genoeg de plank mis. Maar dat doet niets af aan de potentie die in principe in de astrologie besloten ligt. Onze missers wijzen ons er alleen maar op, dat we nog onvoldoende weten van de factoren die in het spel betrokken zijn.

Essenties

Kennelijk berust de astrologie dus op een ander principe dan de reguliere wetenschap. Deze laatste werkt vanuit het menselijk brein en reikt tot daar waar wij, ten aanzien van een bepaald verschijnsel, ons iets hebben afgevraagd.

Achter de veel beoefende horoscopie staat de leer van de astrologie. Anders dan de horoscopie gaat deze niet over de verschijnselen die wij hier zien gebeuren, maar over achterliggende essenties die deze verschijnselen doordringen. Anders gezegd: astrologie handelt niet over de zichtbare fenomenen zelf, maar over de essenties die eraan ten grondslag liggen. Weliswaar komt de werking van die essenties tevoorschijn in alles wat zich op dit ondermaanse voordoet, maar voor alle duidelijkheid: de kennis van de astrologie zelf betreft niet een van de reguliere kennisgebieden. De leer van de astrologie staat daar juist vrij van.

Astrologie leert dus over de essenties die de verschijnselen doordringen en bezielen. Anders dan andere wetenschappen is zij dan ook toepasbaar op alle gebieden van het leven. Een sprekend voorbeeld daarvan zijn onze uurhoeken. Of we nu een auto willen kopen, een zaak willen beginnen, of een medische ingreep moeten ondergaan, de uurhoek geeft een beeld van de situatie als geheel, zowel van de uitkomst alsook van hoe wij daar zelf in staan.

Primair en secundair

Dit is belangrijk. Want in onze sterke betrokkenheid op het ondermaanse zijn we geneigd om over het hoofd te zien, dat de leer van de astrologie zelf niet op dat ondermaanse vertoeft. Zij kan niet bij een van die kennisgebieden worden ingedeeld. Haar wetten werken weliswaar uit *in* de verschijnselen, maar de leer zelf is niet gebonden aan welke verschijningsvorm dan ook. Astrologische essenties zijn abstract. Zo is de astrologische leer primair, terwijl de wijze waarop die zich in ontelbare fenomenen aan ons voordoet secundair is. De fenomenen zijn de uitdrukkingen van de essenties, die per gebied in een eigen hoedanigheid verschijnen. Een goed voorbeeld hiervan vinden we altijd in de secundaire verschijningsvormen van Saturnus. In de mechanica zien we deze essentie tevoorschijn komen als zwaartekracht, in de psyché als angst, in de warmteleer als koude, in de anatomie als de huid en het skelet en in het denken als concentratie. En dit is maar een heel kleine greep uit de vele uitingsvormen van dit planeetprincipe.

Zo is astrologie in staat een reeks van schijnbaar zeer uiteenlopende verschijningsvormen onder één noemer te plaatsen en deze te verwortelen in één planeetessentie.

Verborg en ongrijpbaar

De essentie als zodanig wordt niet geopenbaard. Dat klinkt misschien wat vreemd, maar ik denk dat dit toch echt zo is. Weliswaar is elk levensgebied onderhevig aan de astrologische wetten, maar de astrologische essenties zelf blijven buiten beeld. Met haar grote potentie worden we dan ook tegelijk geconfronteerd met haar ongrijpbaarheid. Binnen het veld van het Ik is zij niet te vangen.

Voor en achter het gordijn

Zoals hierboven al is genoemd, beschouwt de astrologie de mens en zijn omgeving als een complementair samenhangend geheel. Dit samenhangende geheel als zodanig is echter, net als de astrologie zelf, niet aanwezig in de concrete wereld. Want alles op dit ondermaanse verschijnt in opgesplitste vorm, als dualiteit. Dit houdt in dat we als aardse sterveling in onze tijdelijke verschijningsvorm als man of als vrouw en als personen met een eigen standpunt, de astrologische essenties in hun pure vorm niet kunnen bevatten. Pas wanneer we onze tijdelijke verschijningsvorm, dus ook onze horoscoop, kunnen overstijgen, bevinden we ons in een staat van bewustzijn waarin de wereld "achter het gordijn" voor ons toegankelijk wordt. Daar ervaren we dan de werkelijkheid als non-dualiteit, dus buiten het denkmodel van oorzaak en gevolg, van goed en kwaad, yin en yang, man en vrouw. In deze staat van bewustzijn verschijnen goed en kwaad of man en vrouw niet als afgescheiden en elkaar uitsluitende tegendelen, maar steeds in conjunctie, dus altijd gelijktijdig. Het goede is er mét het kwade, het mannelijke mét het vrouwelijke, het verlies mét de winst, ieder met een eigen vitale functie ten opzichte van zijn counterpart. In het groot kosmische bestaat het onderscheid tussen goed en kwaad zelfs helemaal niet.

Astrologie ontsnapt daarmee aan persoonlijke voorkeuren of oordelen. Ze wordt niet gedragen door godsdienstige of lokale ethisch-maatschappelijke waarden.

Astrologie laat ons simpelweg zien welke structuur aanwezig is en welke spanningen daarin aan het werk zijn; ze toont ons wat *is*.

De leer van de astrologie heeft dus geen plaats in het wetenschappelijke en allopathisch therapeutisch denkmodel, evenmin als in het godsdienstig ethische waardeoordeel of in de strevingen van maatschappelijke en politieke stromingen. Op deze wijzen van denken past

de astrologische leer niet. Hiervoor blijft astrologie een gesloten boek.

Het mannelijke en vrouwelijke verenigen

Hier ligt dus een barrière. Maar als we die goed op ons laten inwerken, kunnen we deze barrière wellicht passeren en een indruk krijgen van de bewustzijnsstaat van non-dualiteit. Daarvoor willen we niet proberen om onze gepolariseerde structuur te veranderen; deze behoort immers gewoon tot onze natuur en daar gaat het hier niet om. Wel kunnen we trachten in onszelf de opposerende houding van het Ik om te zetten naar die van een conjunctie met het niet-Ik. Voor deze conjunctie kunnen we het mannelijk en vrouwelijk beginsel in ons bewust gaan inzetten.

In ieder mens leeft zowel een mannelijk als een vrouwelijk beginsel. Deze kunnen we gebruiken als instrument om tot eenwording te komen, zodat we de achterliggende eenheid, waar beide oorspronkelijk uit zijn voortgekomen, in ons kunnen terugkennen. We beschouwen beide dan niet meer als tegenovergesteld en polair, maar als twee verschijningsvormen van hetzelfde bewustzijn.

Hierbij is het van belang ons te realiseren dat de eenwording van man en vrouw zich op verschillende gebieden kan afspelen.

We kennen de dualiteit van het mannelijke en vrouwelijke in de stof. Hier belichamen Mars en Venus de seksuele liefde in de gevoelens van aantrekking en afstoting. In hun vereniging neutraliseren zij elkaar zeker niet, maar voeren ze hun potentiële spanning ten opzichte van elkaar juist op. Op deze hogere spanning ontstaan dan de kiemen voor nieuwe lichamen in de stof, die weer dragers kunnen worden van een eigen entiteit.

Een tweede dualiteit van het vrouwelijke en mannelijke principe vinden we in voelen en denken. Deze beide, Venus en Vulcanus, zijn ook elkaars tegenpolen, nu echter niet in het fysieke vlak, maar in het zielenveld. In hun wisselwerking voeren zij niet zozeer elkaars potentie op, maar werken ze over en weer bevrijdend op elkaar in. Vulcanus kan Venus bevrijden van haar bindingen, terwijl Venus Vulcanus van zijn afstandelijkheid kan verlossen. De vereniging van deze beide brengt nieuwe kiemen voort op geestelijk gebied. Over dit huwelijk wordt veel verteld (22).

Hermes en Maan

De symbolen van deze beide planeten vinden we bijeengebracht in het WvA- symbool van de planeet Hermes (6 en 7).

De Hermeskwaliiteit tilt ons denken uit boven onze particuliere standpunten. Tijdens het duiden van een horoscoop stellen we ons vaak al in op dit samengaan van gevoel en verstand. Echter, wanneer we hierbij de hermetische kwaliiteit niet helder voor ogen houden, lopen we toch het risico snel te vervallen in associaties die alleen binnen ons eigen referentiekader gelden. De duider zit dan in zijn eigen "zeepbel", en ook al voelt dat prettig, hij is dan de vereenzelviging (lees: de conjunctie) met de ander kwijtgeraakt.

Daarmee wil ik maar aangeven dat de ziel van de astroloog een niet weg te denken onderdeel is van zijn uitrusting en dat deze als zodanig om een eigen onderhoud vraagt. Het spreekt dan ook voor zich dat voor verantwoord duidingswerk zelfkennis en zelfsturing nodig zijn.

Hermes en hermetisch

In de visie van de WvA is Hermes de planeet van de astrologie. Hij opent voor ons de toegang naar het gebied waar de werkelijkheid in een grotere potentie zichtbaar kan worden. Hij wordt ook wel de zielengeleider genoemd, degene die ons van het ene gebied naar het andere kan brengen. Maar andersom is hij ook degene die, wanneer onze integratie van denken en voelen onvoldoende is gerealiseerd, dit gebied voor ons hermetisch gesloten houdt. We kunnen dan uit de boeken nog zoveel feitenkennis hebben verkregen, maar daarmee hebben we nog geen zicht op het essentiële punt waar het in een bepaalde

horoscoop om gaat. Want een geïntegreerde, individuele duiding kan niet uit de afzonderlijke standen, zoals die in de boeken worden vermeld, tevoorschijn komen. Kort en goed: als we astrologie gaan beoefenen treden we, door middel van een denken dat tegelijkertijd voelen is, in onszelf naar binnen. We verheffen ons daarin letterlijk boven de wereld van verschijnselen en delen in een achterliggende meerdimensionale werkelijkheid. Deze genereert steeds weer nieuwe vormen. Het is dat nieuwe waar de astroloog zich in zijn duiding voor openstelt.

Het denkraam van de WvA

Anders dan wel eens wordt verondersteld, leidt het astrologisch denken ons dus niet naar een fatalistische levensinstelling, waarin de mens met "touwtjes aan de hemel" vast zou zitten. Astrologie, op een WvA-manier bedreven, beziet ieder mens als een nieuwe en unieke verschijningsvorm van een algemeen, achterliggend levensbeginsel en helpt hem zichzelf te herkennen in de keuzes waar hij op dit ondermaanse voor wordt geplaatst.

Willen we dus de astrologie inzetbaar maken voor de zich emanciperende mens van deze tijd, dan moeten we, zoals eerder al werd aangegeven, uit de totaliteit van de astrologische gegevens het individuele aspect kunnen uitlichten. De voormannen van de WvA hebben met hun opzet dit doel willen dienen.

Let wel: de WvA neemt hiermee, net als het wetenschappelijk bedrijf, een vooringenomen standpunt in. Ook de WvA gaat uit van een bepaalde opvatting omtrent de mens, inclusief de zingeving die bij die opvatting hoort. Dit is niet verkeerd. Als we maar goed voor ogen houden dat we dit doen, dat wij dus ook in zo'n zelfbevestigend denksysteem werken, dat onze uitkomsten aan dat kader zijn ontleend en dat ze alleen daarbinnen een betekenis hebben.

Incarnatie als beperking en spankracht

Hoe ziet dit mensbeeld er nu uit? Jan Bakker reikte ons daarvoor vanuit de theosofie het beeld aan van een Ego, dat ter incarnatie gaat om in de stof ervaring op te doen (1). Daartoe ontwerpt het in zijn voorgeboortelijk bestaan, samen met de heren van Karma, een bepaalde ervaringsopdracht, waarvoor het een uitrusting van krachten, talenten en vermogens meekrijgt die in meer of mindere mate op die opdracht zijn afgestemd.

Eenmaal in de stof kan dit Ego, dat dan vertegenwoordigd wordt door het Ik (5), zichzelf alleen nog maar middels deze uitrusting kennen en kenbaar maken.

Hiermee neemt de bewustzijnstoestand van een Ik ten opzichte van een niet-Ik een aanvang. De opgetreden polarisatie impliceert bovendien dat het Ik, naast een Ik-besef, ook een zekere spankracht moet kunnen opbrengen ten opzichte van de omgeving om daarmee te kunnen opposeren. Deze polaire opstelling van het Ik betekent zonder meer een vervreemding van het inwezenlijk-eigene, het achterliggende Ego.

Incarneren betekent zo bezien voor het bewustzijn het aannemen van een beperking. In astrologische zin brengt de tijd- en plaatsgebonden horoscoop deze beperking, het Ik, in samenhang met diens spankracht naar de omgeving, in beeld. In deze visie toont de figuur ons dus datgene, wat in deze incarnatie uitgeleefd en uitgewerkt wil worden, evenals de vorm waarin dat plaatsvindt (8).

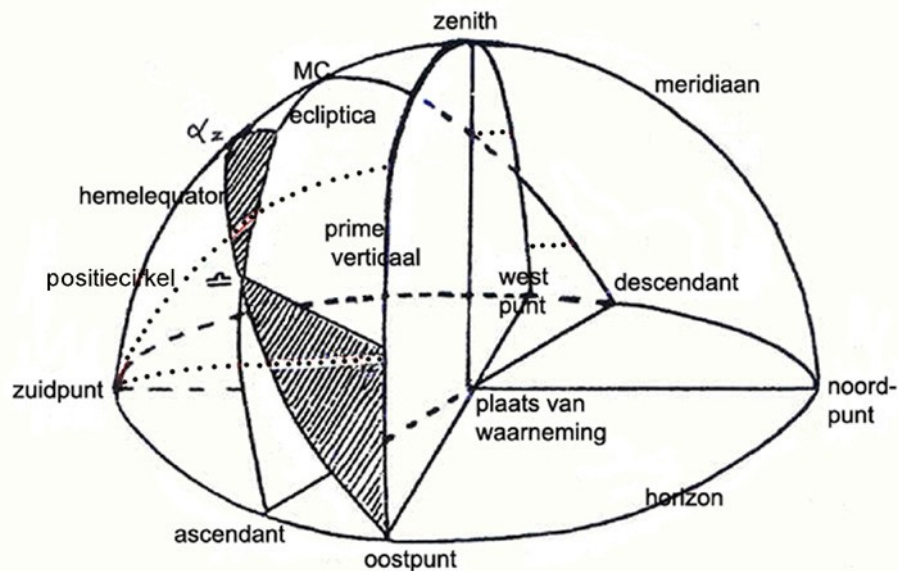
De opzet in een notendop

Met dit voor ogen hebben Th.J.J. Ram en de zijnen een methode ontwikkeld, waarin deze beperking (tijd en plaats), gekoppeld aan de spankracht (het Ik), in de horoscoopfiguur zichtbaar wordt gemaakt. Hiermee hebben zij de voorwaarde geschapen om in de latere duiding het geheel van de Ik-intenties binnen de gegeven omstandigheden als ontwikkelingsgegevens te kunnen uitwerken.

Met deze aanpak kenmerkt de WvA-methode zich

- In technische zin, doordat zij alle horoscoopfactoren (dus zowel de planeten als de sectorverdeling) volgens eenzelfde procedure in het vlak van tekening projecteert. Voor deze projectie dienen de positiecirkels als projectie-instrument. Zij staan verankerd in het

Noord- en Zuidpunt op de Horizon. Als projectiebogen (zie figuur) koppelen zij de planeten en sectorgrenzen aan de doorsneden zodiakale graad en brengen hen in deze positionering over op het vlak van tekening. De as Noordpunt-Zuidpunt is daarbij op te vatten als de lokale neerslag van de as Zenit-Nadir. De as Noordpunt-Zuidpunt dient daarin als de tijd- en plaatsgebonden neerslag van het Ik dat in de as Zenit-Nadir staat. Zo bezien zijn de positiecirkels het projectie- instrument van het Ik.

Positieciikels (stippellijn) brengen de planeten en sectorgrenzen over op de Prime Verticaal

- En in de aanpak van de duiding, door een zodanig onderscheid te maken tussen het Ik en zijn omgeving, dat uit de figuur het centrale ontwikkelingsthema van het onderhavige leven kan worden gedestilleerd.

De herkomst van de horoscoopfactoren

Zoals bekend is onderscheiden we in de horoscoop verschillende horoscoopfactoren. Zo zijn er:

- *Planeten* die in het vlak van de Ecliptica hun baan beschrijven. De overdracht door de positieciikels op het vlak van tekening koppelt hen aan het moment van geboorte en maakt hen zo tot een functie van het Ik (7).
- *Sectoren* die als plaatselijke verschijningsvorm van de twaalf rondom de centrale as (het Ik) tevoorschijn komen. Net als de planeten zijn ook zij een functie van het Ik, waarover latermeer.

Hierbij verschilt de herkomst van de sectoren wezenlijk van die van de planeten. De sectoren zijn geen hemelfactoren. Zij zijn geen gegeven aan het firmament, dat in een almanak zou kunnen worden opgezocht, maar komen voor iedere plaats en tijd op Aarde uit het lokale ascendandpunt tevoorschijn. Hierbij wordt in de opzet van de WvA-horoscoop het frame van de sectoren niet in een vaste verdeling, als een “starre kaasstolp”, over de Ecliptica heen gezet, maar beweegt het mee met de breedtegraad en tijd van de dag en het jaar. Zo ontstaat in de WvA-werkwijze een sectorverdeling die per ascendandgraad anders is (9 en 10).

Omdat de sectorgrenzen wel in graden van de Zodiak worden uitgedrukt bestaat vaak de veronderstelling dat ze een uitbeelding zouden zijn van die Zodiak. Maar dat zijn ze niet. Zij zijn de twaalfvoudige verdeling van de lokale sfeer en geven vanuit het ascendantpunt een nadere uitwerking van de tijd en plaats van geboorte. Door de meervoudige doorwerking van tijd en plaats reageert deze WvA-sectorverdeling van alle horoscoopfactoren het meest gevoelig op veranderingen van de geboortetijd en plaats. Daarmee is de sectorverdeling het meest precieze individuele gegeven in de geboortefiguur.

Een planeet als kracht of heer

Hieruit volgt een tweede punt dat onze aandacht vraagt. Weliswaar worden alle planeten van het Zonnestelsel in de horoscoopfiguur afgebeeld, maar dat geldt niet voor alle tekens. Hun verschijning op een sectorgrens is afhankelijk van een eventuele doorsnijding door een positiecirkel (9 en 10). Zoals we zagen zal dit per tijd en plaats variëren.

In de visie van de WvA staat de doorsnijding van een teken door een positiecirkel gelijk aan individualisering (lees: koppeling aan het Ik) van het betreffende zodiakale principe. Dit brengt met zich mee, dat de heer van een teken dat wel of niet door een positiecirkel wordt doorsneden, daarmee ook wel of niet meedoet als geïndividualiseerd vermogen.

Voor de betreffende planeet als kracht geldt deze beperking echter niet. Vanuit zijn plaats en aspectering heeft de planeet als kracht een vrije inbreng in het energetisch veld van de geborene. Daaruit volgt dat eenzelfde planeet in zijn rol van kracht een heel andere uitingsmogelijkheid kan hebben dan in zijn rol als vermogen. Gezien hun herkomst en uitingsmogelijkheid zijn krachten en vermogens in de WvA-methode "appels en peren".

Toegankelijk voor analyse

Vanuit het onderscheid tussen een planeet als kracht in de ziel en een planeet als heer van een aardse sector, komt hier als vanzelf de differentiatie tevoorschijn die we in de WvA kennen als Subject en Object. Beide structuren hebben ieder een eigen oorsprong en zijn voorwaardelijk met elkaar verbonden. Zij kunnen ieder op grond van een eigen wetmatigheid verder worden ontwikkeld.

Met deze beide structuren wordt de dynamiek van de horoscoop in twee aanzichten getoond. Het energetisch veld van de horoscoop als geheel wordt door het onderscheid tussen deze beide structuren toegankelijk voor analyse.

Hiermee is een methodische aanpak ter beschikking gekomen, die uitwisseling tussen vakgenoten mogelijk maakt. Hiermee wordt ook een Werkgemeenschap zinvol.

Eenheid van gedachte en afwijkende waarden

De consequente doorwerking van de factoren tijd en plaats bij de bepaling van de sectorgrenzen en planeetstanden brengt met zich mee dat de zodiakale waarden in een WvA-horoscoop afwijken van elders opgevoerde waarden. Wanneer we echter bedenken, dat de sectorgrenzen als individuele omstandigheden van de geborene complementair zijn aan zijn subjectieve krachtenveld, dan zal duidelijk zijn dat beide ook vanuit hetzelfde referentiepunt op het vlak van tekening moeten worden geprojecteerd. Alleen zo kan de horoscoop een geïntegreerd beeld geven van een Ik (in de verticale as), dat door middel van zijn krachtenveld (de planeetconstellatie) kan aangrijpen op zijn individuele werkveld (de sectoren) in de stof (8).

Ten opzichte van het wetenschappelijk bedrijf, waar de gehanteerde objectivering naast artefacten ook vaak vervreemding met zich meebrengt, volgt de WvA-wijze van objectiveren een route die eigen is aan de aard en structuur van het gegeven. In deze sonderende werkwijze treden geen artefacten op, en kan de duiding terugvoeren naar zelfherkenning.

Recapitulerend

Samenvattend komt dus het specifieke van de WvA-methode erop neer dat:

1. Alle horoscoopfactoren geïndividualiseerd worden weergegeven door hun projectie in de horoscoopfiguur te verankeren in de plaatselijke neerslag van de as Zenit-Nadir.
2. Alle horoscoopfactoren hierdoor getransformeerd zijn tot een functie en uitdrukking van het geïncarneerde "Ik" dat in die as staat.
3. Dit abstracte "Ik" zich in de figuur zowel in een zevenvoudige als in een twaalfvoudige structuur uitdrukt en op die structuren kan aangrijpen.
4. De afzonderlijke afleiding van deze beide structuren met zich meebrengt, dat zij ieder volgens een eigen wetmatigheid functioneren en ook ieder op grond van die wetmatigheid tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.
5. Naast de in de astrologie gebruikelijke gevoelsmatig associatieve benadering, de horoscoop door deze differentiatie ook toegankelijk is geworden voor analyse.
6. Met dit alles een methodische werkwijze ter beschikking is gekomen, die overdraagbaar is naar derden en onder vakgenoten kan worden uitgewisseld.
7. Deze werkwijze als meerwaarde met zich meebrengt dat de wisselwerking tussen de persoon (zevenvoudig aanzicht - het Subject) en diens omstandigheden (twaalfvoudig aanzicht - het Object) tevoorschijn kan komen.
8. In deze wisselwerking het centrale thema van het onderhavige leven kan worden teruggevonden. Als het goed is voert dit thema dan terug naar de bron waaruit beide structuren zijn voortgekomen, het Ik.

Dienstverlening

Van hieruit kunnen we de duiding van de horoscoop op meerdere gebieden uitwerken. Zo kunnen adviezen over het beroep het beste betrokken worden uit de objectieve verbanden. Bij een advies voor een schoolopleiding of bij opvoedingsproblemen betreft het meestal jongere mensen. Bij hen is de invloed van de Maan dan extra belangrijk. Zij vormt de toegang naar de nog jonge ziel en in de kinderjaren overvleugelt zij in de horoscoop het hele beeld. Eenmaal volwassen geworden, blijft deze invloed bij vrouwen langer doorwerken dan bij mannen, hetgeen ook in de beroepskeuze een rol kan spelen. Voor innerlijke ontwikkeling ten slotte moet worden gezien of het Ik als zodanig wel of niet aanspreekbaar is, naar zichzelf kan kijken, kan incasseren en bewegen. Als het goed is stemt de astroloog zich voor het voeren van het adviesgesprek op deze punten af.

Het bandje en positiecirkels

Naast hun kundigheid in het duiden van horoscopen hebben Hans Cosman en Jan Bakker, ieder op zijn eigen manier de astrologie ook aangewend voor innerlijke ontwikkeling. De heer Ram had hen hierin ook ingevoerd en geschoold. Maar evenals bij de horoscoopduiding hadden beiden ook hierin een eigen benadering.

Jan Bakker placht altijd te zeggen: "Alles staat al op je bandje." Hij was de man die de horoscoop zag als het vaste gegeven: op deze blauwdruk was het leven geënt. In deze benadering voelden we in Jan Bakker een sterk vermogen tot acceptatie en innerlijke stabiliteit. Gebeurtenissen brachten hem niet snel uit het lood. We hoorden hierin ook de wijsheid uit het Oosten terug, waarin alles in een hoger licht wordt beschouwd en wordt geaccepteerd in het licht van karma. Hij waarschuwde daarbij ook meteen voor fatalisme en voor de leer van de predestinatie die in deze visie terug gehoord zouden kunnen worden. Als Jan Bakker zo vertelde luisterde Hans Cosman daar altijd met het grootste respect naar. Maar aan het eind van zo'n avond liet hij soms ook wel iets van zijn eigen ideeën daarover los. Zo hoorde ik hem eens, toen hij al bij de kapstok stond om zijn jas aan te trekken, langs zijn neus weg zeggen: "In de diepere doorleving van één van je eigen aspecten, kun je die planeetcombinatie langs de hele uitgaande en ingaande boog innerlijk beleven, tot en met de ingaande conjunctie toe." En alleen verstaanbaar voor wie vlak naast hem stond: "Op dat

laatste punt, het nulpunt, waar de spanning van de planeetcombinatie leeg is geraakt en er volledig bewustzijn op is ontwikkeld, kan het Ik uit z'n hengsels worden getild en in conjunctie komen met het Pars. In die toestand kunnen je positiecirkels opnieuw worden uitgegoid, word je van binnenuit vernieuwd" (17, 23).

Met de positiecirkels als voertuig dook Hans hier de diepte in.

Het Ik en zijn inhoud

Zo hoorde ik voor het eerst dat er naast het bekende duo van Subject en Object ook nog een derde factor in het spel was, "het Ik". Bij een latere gelegenheid differentieerde Jan Bakker de basisrelatie van het Ik tot zijn niet-Ik naar dit drievoudige verband, tot:

Het Ik : het Subject = het Subject : het Object.

Deze differentiatie toont hoe de verhouding van Ik en niet-Ik zich trapsgewijs herhaalt en de verhouding van Subject en Object geheel doordringt.

Daarmee wordt het nu ook zaak om de betekenis van Subject en Object goed te begrijpen. Want deze structuren lijken in onze duidingen wel alles bepalend, maar zij laten ons alleen maar zien hoe de energiestromen van voelen, denken en handelen in ons georganiseerd zijn, hoe ze procesmatig verlopen. De inhoud ervan, dus datgene wat door ons wordt gevoeld en gedacht en gedaan, wordt echter bepaald door dat Ik (19). Zo zou de indruk kunnen bestaan dat onze acties aangezet worden door onze uitgaande vierkanten, maar onder die aspectspanning ligt de wil van het Ik om de strijd aan te gaan en deze uit te werken. Evenzo leeft het Ik zich, tegen beter weten in, bij een ingaand vierkant in de omgeving uit en zuigt het geleden verlies in zich op, omdat het de pijn van dat verlies wil voelen.

Hierbij wordt niet gedoeld op de wil van de vijfde sector, waar de wil als verlangen thuishoort, maar op een dieperliggend, absolueter wilsgebied. In dat gebied, waar het autonome Ik verkeert, ligt het besluit van de wil om zich te identificeren met deze of gene Ik-opvatting (20). Vanuit deze diepere wil kan het Ik echter ook besluiten zijn medewerking aan deze voorstelling te stoppen. Naar de aard van het Ik is dit een kwestie van het opgeven van macht. Voor deze omwenteling is Pluto nodig, waarover straks meer.

Oost en West

De staat van bewustzijn waarin deze dingen aan het licht komen, moet niet worden verward met het psychische proces dat daaraan vooraf kan gaan. Dit proces kent een traject in de tijd, terwijl deze omwenteling van het Ik in een "split second" gebeurt, geen tijdstraject kent. In de oosterse leer wordt aan dat psychische proces dan ook minder waarde gehecht. Eigenlijk wordt het daar vrijwel buiten beschouwing gelaten. En inderdaad brengt een eenzijdige nadruk op dit psychische proces het risico van verzwaring van het Ik met zich mee en het blijven rondtollen in zichzelf (16). Het Ik identificeert zich immers met alles wat het heeft meegemaakt. En als het om ons eigen leven gaat zijn we inderdaad allemaal verhalenvertellers. Dat is wel zo.

Bovendien hecht het Ik zich niet alleen aan zijn verhaal, maar wil het ook graag zijn speelveld voor zichzelf houden, zijn krachten niet vrijgeven, zijn situatie zelf blijven controleren (5). Dit zijn valkuilen die ieder vroeg of laat wel in zichzelf ontdekt.

Een enkele keer ging ook Jan Bakker op deze transformatie in en vulde er dan op aan "... dat je voor het uitgooien van nieuwe positiecirkels dan wel je heer 1 (= de geïndividualiseerde Pluto) continu bewust moet kunnen instellen. Het gaat er immers om dat je niet in je gewoonlijke reactiepatroon (je Maan) terugvalt, noch in de automatismen van je Object, maar dat je resonerend leeft in de actuele situatie. Voor dit resoneren (meetrillen) zijn ook nieuwe zintuigen nodig."

De anti zodiakale gang

De ontwikkeling die tot dat finale punt leidt, lichtten Hans en Jan dan toe door heer 1 in zijn aangrijpingspunt, de Ascendant, te laten omdraaien in de richting van de twaalfde sector. Hiermee trekt de persoon zich uit het openbare leven terug en tracht met behulp van die nieuwe zintuigen zijn weg te vinden in de tegenkant van zijn bestaan, zijn counterpart (18). Deze loopt dan vanaf de twaalfde sector naar de elfde, de tiende, de negende en zo verder om ten slotte in de eerste te eindigen. In deze sector, die nu de twaalfde is geworden, wordt het Lam (a) Gods geofferd.

Bij deze teruggang zette Jan Bakker ook het startpunt van de slingerang om van de vierde naar de tiende sector. Van daaruit slingerde deze dan via de negende en de elfde sector terug naar beneden. Zo reikte Jan Bakker in het Object hetzelfde proces van inwikkeling en loswikkeling aan dat Hans Cosman vanuit de aspectenreeks benoemde (12).

Liedje van verlangen

Overigens moet bij de vorm van vernieuwing waar Hans Cosman van sprak niet gedacht worden aan het neurolinguïstisch herprogrammeren zoals dat ook wel eens wordt onderwezen. Dit zou een misverstand zijn. Weliswaar werkt die herprogrammering ook vanuit een wilsinvloed, maar de bedoeling van deze vijfde-sector-wil is om het persoonlijk wensenlijstje te dienen. Omdat er in deze situatie geen sprake is van een ingaande conjunctie, of een positie in de twaalfde sector is het in technische zin ook niet mogelijk om het Ik, als aangrijpingspunt voor die verandering, te bereiken. Het resultaat is dat door de neuro linguïstische concentratieoefening de wensen als vurige ladingen in het energetisch veld van de persoon blijven hangen, waar ze op een plutonische manier het Maanlichaam bezet blijven houden. Hierdoor kan de hermetische instelling zich niet vestigen. Door de bezetting kan de aansluiting op het grotere geheel zich niet vestigen.

Hermes en Pluto

Vernieuwing wortelt in de abstracte gebieden. Hermes voert ons hierbinnen. Met dit binnentreden is, zij het verborgen (6), ook steeds Pluto aanwezig. Op de abstracte gebieden is de ene er dus altijd samen met de andere (21).

Het is goed te weten dat het hier niet gaat om de invloed van Hermes of Pluto in onze eigen horoscoop. Daarin staan ze immers als krachten van het Ik geprojecteerd in het tijdruimtelijke verband van de Zodiak. Bij de hier bedoelde Hermes en Pluto gaat het om krachten die tot onze beschikking komen wanneer we ons bewustzijn losmaken van onze tijdruimtelijke verschijningsvorm (onze horoscoop) en afstemmen op de abstracte gebieden. Daar krijgen we de planeten, vrij van het teken, in hun volle potentie tot onze beschikking.

Deze vrije Hermeskracht is dus niet vanuit ons eigen persoonlijke energetisch veld beschikbaar. Dit maakt immers deel uit van onze natuur. Ieder moet deze Hermes als kwaliteit in zichzelf leren opbouwen. Hetzelfde geldt voor de vrije Pluto, die alleen in tweede instantie, dus in het kielzog van de vrije Hermes, ter beschikking kan komen.

Alles wat de persoonlijkheid hiertoe zelf wil ondernemen gaat uit van het Ik en werkt zodoende averechts.

Het ingaande conjunct

Overigens hadden Hans en Jan beiden een speciale verbinding met het ingaande- conjunct-aspect. Hans heeft ooit het bewijs voor de juistheid van de ware plaats van de planeten geleverd door uit te gaan van de ingaande conjunctie (13).

En van Jan Bakker herinner ik mij, dat hij voor de duiding van een horoscoop weliswaar eerst de structuren van Subject en Object analyseerde, maar daarna in de figuur op zoek ging naar de ingaande conjunctie. Van daaruit gaf hij dan de duiding verder richting. Hans meende zelfs dat van alle aspecten het ingaande conjunct de grootste potentie in zich droeg.

Buitenom en binnendoor

Vanuit dit hogere gezichtspunt zien we dan hoe de wegen van Hans en Jan samenkomen: beiden geven aan dat een Maanprojectie, zolang die onbewust is, in ons uitwerkt als binding. En dat er pas zicht kan komen op het verband dat achter de dingen ligt, wanneer die binding is uitgewerkt.

De weg naar deze vernieuwing werd door Jan in het Object aangereikt door vanuit de twaalfde sector een onpersoonlijke instelling te ontwikkelen. Daarvoor gaf hij een leven aan in het ritme van kosmos en natuur en een instelling van acceptatie. De sleutel naar deze weg is de verheffingsstand van Venus in twaalf. Deze weg heeft een onpersoonlijk karakter en kan zodoende in combinatie met anderen worden gegaan.

Hans gaf hierbij aan dat er buiten de actieve groepsverbanden ook individuele menselijke bewustzijn met dit proces bezig kunnen zijn. De Maan als hoofdrolspeler van de horoscoop en onze grote toneelspeler met schijn gestalten, rollen en projecties, kan ook stil worden en als membraan gaan meetrillen op het grote geheel.

Beide wegen staan respectievelijk bekend als “de weg buitenom” en “de weg binnendoor”. Beide komen neer op innerlijke scholing en vorming. Goed beschouwd zijn ze niet los van elkaar te denken.

Beide wegen hebben met elkaar gemeen dat de Maan, de persoon, erin geoefend raakt om zich niet meer te laten wegtrekken naar deze of gene zijde, maar in het midden blijft. Het gaat hier om gewoontevorming.

Na het psychische proces van Maanprojecties en -ambities speelt dan ten slotte nog de machtswellust van het Ik, en de angst voor het verlies van die macht, een finale rol (20).

Universeel

Het proces dat hier in astrologische taal is beschreven, is niet nieuw. Het is de leer van alle tijden die sinds mensenheugenis in de mysteriescholen over de hele wereld wordt onderwezen. Elke school had en heeft hiervoor zijn eigen begrippenkader en discipline. In de astrologie hebben we hiervoor een abstracte uitdrukkingvorm. Deze biedt de extra mogelijkheid om het beschreven proces voor ieders individuele geval te kunnen uitlichten. Want niet iedereen heeft dezelfde Maan waarmee hij zich in de aspectenreeks heeft ingeleefd, en ook niet hetzelfde ingaande conjunct om die beleving op te verankeren. Tegelijk is er ook een objectieve grond waarop dit proces zich afspeelt. Want, zoals Jan Bakker dan altijd aangaf, vanuit het Object verlopen de procesmatige handelingen automatisch; onze persoon hoeft zich er niet meer mee bezig te houden. Een gestructureerd leven maakt ruimte zichtbaar. Deze ruimte kunnen we gebruiken om ons te concentreren op dingen die nog wel vat op ons hebben.

Wake-up call

In deze beide wegen gaven Hans en Jan enig zicht op het doel waarvoor het WvA-werkmodel werd ontworpen. Het zal duidelijk zijn dat dit doel de kwalitatieve horoscoopie wil dienen en tevens ook verder wil reiken dan dat.

Een sterke vereenzelving met onze eigen horoscoop zou ons overigens wel van dit “verder reiken” kunnen afhouden. In dat licht raadden Hans en Jan ons aan ons niet al te zeer met onze horoscoop te identificeren in de trant van: “Ik zit goed, want ik heb dit of dat mooie aspect”, of: “Sorry, ik kan niet anders want ik heb nu eenmaal die of die beroerde stand.” Na wat hierboven daarover is gezegd laat het zich horen dat zo’n stofgebonden opvatting het hermetische gordijn automatisch van binnenuit gesloten houdt. Dit werkte als een wake-up call.

Kanjers - en hoe verder?

Het waren rijke avonden met deze beide kanjers. Na zo'n hermetische lesavond keerden we dan weer terug naar de gewone wereld van alledag, waar we in de niet-hermetische, dagelijkse werkelijkheid onvermogen waren om te zien wat zich achter de schermen afspeelde. Alles wat ik daar nu over heb opgeschreven brengt, denk ik, een en ander wel in kaart, maar maakt het toch ook alweer bijna te concreet. Want niet de vormen en de kennis leiden tot vernieuwing. Alleen inspiratie kan ons daarvoor openen. Dit neemt niet weg dat wij voor de verankering van de inspiratie ook steunpunten in de stof nodig hebben. Alleen zo kunnen we binnen het voortdurend bewegende gegeven tot geïnspireerd handelen en duiden komen.

Astrologen zijn de bewoners van twee werelden en die spagaat is niet altijd makkelijk te hanteren. Ik heb gemerkt dat het kan helpen om je steeds bewust op je actuele presentie in te stellen en je de overstap van de ene naar de andere toestand goed te realiseren (14). Zo ben ik dan op zoek gegaan naar die veel genoemde, doch nauwelijks verklaarde wortel (= radix), die onder alles ligt, "het Ik". Ik kwam erachter dat deze factor, hoewel indringend in alles aanwezig, niet communiceerbaar of overdraagbaar is (21).

Zinvol

Binnen de WvA is de opvatting neergelegd dat er een voortgang is in de ontwikkeling van de mens, de maatschappij en de wereld en dat die voortgang zinvol is. Eenmaal op dit punt aangekomen wil ik graag besluiten met een citaat van Hans Cosman, waarin hij deze voortgang prachtig heeft weten te verwoorden:

"Breng ik U in herinnering het beeld van een geopenbaard heelal, waarin, stromend vanuit het middelpunt, de totale ruimte gevoed en gevuld wordt met leven of levenskracht, uitgestraald door dat middelpunt. De potentie van het middelpunt bepaalt de grens van de uitstraling, d.w.z. de begrenzing aan de omtrek. Door reflectie van de van buitenaf komende indrukken wordt in het middelpunt iets opgewekt dat we bewustzijn noemen.

Leven naar buiten toe veroorzaakt per reflex bewustzijn naar binnen toe. Dat bewustzijn leidt op den duur tot zelfbewustzijn in en van het middelpunt" (einde citaat) (11).

Ten slotte

Met dit mooie citaat wil ik deze herinneringen dan beëindigen. Hoewel zij een geluid uit het verleden vertegenwoordigen, zijn ze in mijn beleving nog net zo actueel en veelzeggend als vijfendertig jaar geleden en van waarde voor ieder die via de ingang van de astrologie verlangt naar verdieping van inzicht in zichzelf en anderen.

Voor het beantwoorden van de vraag in de titel van dit stuk heb ik dan ook de losse opmerkingen die ik hierover in mijn beginjaren kon opvangen zo goed mogelijk bijeen willen brengen.

Mijn dank aan de redactie dat zij hiervoor nog eens ruimte heeft willen maken. En met de wens dat de lezer hier iets van zijn gading zal kunnen vinden, is hiermee nu wel een missie volbracht.

Literatuur

1. 1990 Syllabus cursus Theosofie door Jan Bakker voor de WvA
2. H. Cosman, Grondprincipes der Astrologie, deel I, II en III, Urania 1962, Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht
3. D. Zohar, The Quantum Self, Flamingo, London 1991, ISBN 0-00-654426-6
4. E.I.K. Esser, H. Cosman en J.C. Bakker, "Astrologie", Strengholt, Naarden blz 14 e.v.
5. P. Schreurs, www.innersky.org tekst 17 en 21
6. P. Schreurs, De Planeetsymbolen, Urania, lente 1981, blz. 56, Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht
7. P. Schreurs, www.innersky.org Bijlage bij blz. 18.2: Planeetsymbolen en bij blz. 22.17:

Zinnebeelden.

8. P. Schreurs, www.innersky.org tekst 6.2, blauw citaat van Jan Bakker
9. J. Bakker, J. Bankert, P. Schreurs, Syllabus Astrotechniek, uitgave Stichting Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht, 1985
10. H. Cosman, Theoretische Grondslagen van het Huizensysteem volgens APC, Urania oktober 1960, Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht
11. H. Cosman, Lezing over het WvA systeem en enkele achtergronden gehouden te Londen, Urania, herfst 1979, blz. 5, Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht
12. J.C. Bakker, "Die Zauberflöte" lezing gehouden voor de Werkgemeenschap van Astrologen. Utrecht, 1986
13. H. Cosman, Bewijs uit het ongerijmde, Urania 1971, winternummer, blz. 6-10
14. P. Schreurs, www.innersky.org, tekst 23.3 en 23.12
15. M.E.van Slooten, WvA Wegwijzer, Uitgave van de Werkgemeenschap van Astrologen, Utrecht, 1987
16. P. Schreurs, www.innersky.org, Rotatie, tekst 16
17. P. Schreurs, www.innersky.org, Reis over de Aarde, tekst 13.8 e.v.
18. P. Schreurs, www.innersky.org De planeten buiten de baan van Saturnus, tekst 23.2
19. P. Schreurs, www.innersky.org De Aspecten. Tekst 25.1 en 25.2
20. P. Schreurs, www.innersky.org De functie van het Ik, tekst 17.1 e.v.
21. P. Schreurs, www.innersky.org De functie van het Ik, tekst 17.3
22. J. Campbell, The Hero with a Thousand Faces, Bolligen foundation, Pantheon Books, New York, 1949
23. E.I.K. Esser, H. Cosman en J.C. Bakker, "Astrologie", Strengholt, Naarden, blz. 287 e.v.
24. Th.J.J. Ram, "De Zes Dienaren", Urania, 1938, blz. 116